

MIKE BARTLETT

SOCKS

VAAASA
KAUPUNGINTEATTERI

OPPIMATERIAALI: Cock

Tämä oppimateriaali sisältää draamaharjoituksia ja pohdintatehtäviä, joiden avulla opiskelijat voivat syventää ymmärrystään näytelmän teemoista ja henkilöistä sekä tutkia omia ajatuksiaan identiteetistä ja valinnoista. Materiaali on suunnattu lukioikäisille.

Cock on brittinäytelmäkirjailija Mike Bartlettin komediallinen, kipeä ja älykäs näytelmä, joka käsittelee identiteettikriisiä, seksuaalisuutta ja määrittämisen vaikeutta. Cock sai ensi-iltansa Lontoossa, Royal Court Theatressa vuonna 2009 ja voitti vuoden 2010 Olivier-palkinnon. Vuonna 2024 se esitettiin Suomessa ensimmäistä kertaa Teatteri Jurkassa. Teoksen on suomentanut Karri "Paleface" Miettinen. Vaasan kaupunginteatterilla teos saa ensi-iltansa 20.2.2025.

Teoksen päähenkilö John on ollut pitkässä parisuhteessa miehen (M) kanssa mutta tuntee nyt ensimmäistä kertaa elämässään vetoa naiseen (N). Johnille tilanne tuntuu mahdottomalta. Paikalle kutsutaan Johnin poikaystävän isä (I) auttamaan ratkaisun tekemisessä. Onko lopputulos kaikille tyydyttävä? Olisiko pitänyt valita toisin? Kuka voi määritellä mitä haluamme, jos emme itse pysty siihen?

N: Ole oma itsesi.

John: Mulla ei ole minkäänlaista käsitystä siitä kuka se on. Kaikilla muilla vaikuttaisi olevan oma persoonallisuutensa, oma karaktäärinsä, mutta mä en oo koskaan, mä en oo koskaan - mulla oli joskus tapana imitoida toisen puhetta enkä mä usko, että kukaan voi oikeesti käsittää tätä, mutta mä muistan yhden hetken, kun mä en enää muistanut minkälainen mun oma ääneni on. Mä olin puhunut falsetissa ja pohjoisen murteella ja aikuisen miehen äänellä, ja imitoitin opettajia ja omaa isää ja ihmisiä televisiossa ja kaikki oli nauranu mun esityksille ja kun mä yritin palata taskas mun omaan ääneen, mä en enää muistanut minkälainen se oli.

Teos on tehty yhteistyössä Vaasan Seta ry:n kanssa. Vaasan Seta ry on yhdistys seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Yhdistyksen tarkoituksena on parantaa kyseisten vähemmistöjen asemaa toimintalueellaan. Seta järjestää seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille suunnattuja aktiviteetteja kuten bileitä ja vertaistukeen perustuvia ryhmätoimintaa.

Lisätieto

Vaasan SETA ry
Vasa SETA rf

Mielipiteet puntarissa

Näytelmä käsittelee sitä, miten tietyt käyttäytymismallit ja odotukset vaikuttavat ihmisiin. Sukupuoliroolit, parisuhdemallit ja normit voivat määritellä sitä, miten meidän odotetaan toimivan ja tuntevan.

TEHTÄVÄ

Mieti seuraavia väitteitä ja pohdi oletko samaa vai eri mieltä - ja miksi. Keskustele parin kanssa ja perustelkaa näkemyksenne. (20 min)

- Parisuhteessa pitää olla selkeät roolit, jotta se toimii.
- Yhteiskunta painostaa ihmisiä valitsemaan yksiselitteisen identiteetin.
- Seksuaalisuudesta ja identiteetistä puhutaan nykyään liikaa - sen pitäisi olla yksityisasia.
- Seksuaalisuus on muuttumaton asia - sen kanssa EI VOI kamppailla tai tehdä valintoja.
- Jos parisuhde vaatii jatkuvaa pohdintaa ja määrittelyä, se ei ole toimiva suhde.
- Ihminen ei voi rakastua kahteen ihmiseen yhtä aikaa.
- Ihmiset hakevat suhteilta enemmän hyväksyntää kuin rakkautta.

TEHTÄVÄ

Identiteetit ja stereotypiat

Tämän toiminnan tarkoituksena on tunnistaa ja pohtia, millaisia stereotypioita ja loukkauksia erilaisiin identiteetteihin liittyy, ja miten ne voivat vaikuttaa ihmisiin. Tavoitteena on kehittää ymmärrystä, empatiaa ja edistää tasa-arvoa, sekä trakastella miten nämä piirteet vaikuttavat ihmisten kokemuksiin ja yhteiskunnallisiin asenteisiin. (20min)

Kiinnitä luokan seiniin suuria kartonkeja, joissa on käsitteitä, kuten Homo, Hetero, Biseksuaali, Queer, Transsukupuolisuus tai muita samankaltaisia.

Anna oppilaille post-it-lappuja ja pyydä heitä kirjoittamaan sanoja tai käsitteitä, joita he yhdistävät kuhunkin kattotermiin. Kun laput on kirjoitettu käy viemässä post-it-laput kartonkien luo. Itsenäiseen työskentelyyn anna oppilaille 5 minuuttia aikaa.

Pyydä oppilaita liikkumaan huoneessa lukemaan muiden kirjoittamia sanoja ja pohtimaan, mitä ne herättävät ajatuksia ja tunteita.

Lopuksi käykää luokassa keskustelua:

- Mitä sanoja löysitte eri kattotermeistä?
- Miten nämä sanat vaikuttavat meihin tai muihin?
- Miten voimme yhdessä edistää ymmärrystä ja vähentää kielteisiä stereotypioita?

TEHTÄVÄ

Tunteet ilman sanoja

Tavoite: Harjoituksen tavoitteena on tunnistaa ja ilmaista tunteita sekä tilanteita ilman dialogia, keskittyen kehonkieleen ja ilmeisiin. (15min)

Tehtävänanto:

Jakautukaa pareihin. Toinen parista valitsee tunteen (ilo, viha, suru, rakkaus, epävarmuus jne.) ja esittää sen parille keholla ja ilmeillä. Toinen parista tarkkailee tilannetta ja pyrkii arvaamaan oikean tunteen. Vaihtakaa rooleja, jotta molemmat pääsevät harjoittelemaan sekä esittämistä että tarkkailua.

Kun molemmat osapuolet ovat harjoitelleet esittämistä ja tarkkailua, kokeilkaa ilmaista monimutkaisempia ja ristiriitaisempia tunteita, kuten:

- Ilo ja haikeus yhdistettynä.
- Viha ja pelko sekoittuneena.
- Rakkaus ja epävarmuus.

Tavoitteena on, että tunteet eivät ole vain "yksittäisiä", vaan niitä voidaan ilmaista ristiriitaisina tai monivivahteisina.

Identiteetin osa-alueet ja synnynnäiset piirteet

Tavoite: Tämä tehtävä auttaa oppilaita pohtimaan, mitkä osa-alueet identiteetissä ovat synnynnäisiä ja mitkä voivat muuttua, sekä kuinka konteksti voi muuttaa näiden piirteiden merkitystä. (30 minuuttia)

Jaa oppilaat satunnaisesti 5-6 hengen ryhmiin. Jokainen ryhmä saa kirjekuoren, jossa on 11 erillistä paperilappua, joissa on identiteetin osa-alueita (esim. etninen tausta, syntypaikka, poliittiset mielipiteet, seksuaalisuus, uskonto, sukupuoli, ikä, sukupuoli-identiteetti, laiskuus, kielitaito ja ulkonäkö). Pyydä ryhmiä lajittelemaan osa-alueet kahteen kategoriaan.

1. **Synnynnäiset piirteet, joihin ei voi vaikuttaa.**
2. **Opitut tai muuttuvat piirteet, joihin voi vaikuttaa.**

Ryhmät esittelevät, miten he ovat lajitelleet piirteet ja käyvät keskustelua siitä, miksi tietyt piirteet kuuluvat kuhunkin kategoriaan. Tavoitteena on pohtia, mitkä piirteet ovat synnynnäisiä ja mitkä voivat muuttua elämän aikana.

Jatko: Identiteetin piirteet voivat olla etuja tietyissä tilanteissa mutta haittoja toisissa. Tähän vaikuttaa konteksti (paikka ja tilanne), mitkä piirteet antavat valtaa.

Anna oppilaille eri konteksteja (esim. työmarkkinat, sosiaalinen media, koulumaailma, lääkärin vastaanotto, julkinen liikenne) ja pyydä oppilaita ryhmittelemään piirteet seuraavasti:

1. **Etu**
2. **Haitta**
3. **Neutraali**

Esim: Työmarkkinat

- Etu**
- Sukupuoli: Miehet voivat tietyissä kulttuureissa tai organisaatioissa kokea etua.
  - Etninen tausta: Valkoinen etninen tausta voi tuoda etua tietyissä maissa ja organisaatioissa.
  - Kielitaito: Monikieliset työntekijät voivat saada etua monikansallisissa organisaatioissa.

Haitta

- Etninen tausta: Vähemmistökansojen jäsenet voivat kohdata syrjintää tai ennakkoluuloja tietyissä työpaikoissa.

Neutraali

- Uskonto: Uskonto voi olla neutraali tekijä työelämässä, jos työnantaja ei diskriminoi uskontojen perusteella. Joillain työpaikoilla uskonto voi kuitenkin tuoda esiin eroja, erityisesti uskonnollisiin juhliin tai rukousaikoihin liittyen.

Ohjaa keskustelua ja pyydä oppilaita pohtimaan, miten konteksti vaikuttaa identiteetin piirteiden merkitykseen.

L ä h t e e t :

- Studio 180 Theatre. (2014). Cock study guide. Studio 180 Theatre. <https://studio180theatre.com/wp-content/uploads/2021/08/2014-COCK-Study-Guide-COMplete.pdf>
-
- Wikipedia contributors. (n.d.). Cock (play). Wikipedia, The Free Encyclopedia. Retrieved February 20, 2025, from [https://en.wikipedia.org/wiki/Cock_\(play\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Cock_(play)).
-
- Vaasan Seta. n.d. Vaasan Seta – Sukupuolen ja seksuaalisen moninaisuuden paikallisyhdistys. Accessed February 20, 2025. <https://vaasanseta.fi/>.

Palautetta materiaalista voi lähettää osoitteeseen
riina.kontiokoski@vaasa.fi

